

Een volwassen markt?

Kunstgrasbranche verlangt naar onderhoudsrichtlijnen

Kunstgrasvoetbalvelden worden sinds 2000 aangelegd in Nederland. Een van de argumenten waarmee verkopers -zeker in het begin- schermden, was het verminderde onderhoud. Impliciet was de boodschap vaak: 'koop dit veld en u hoeft geen onderhoud meer te plegen'. Dat de werkelijkheid anders is, weten we inmiddels. Gelukkig reageren de markt en de machinefabrikanten daarop. Acht personen die betrokken zijn bij de ontwikkeling en de verkoop van kunstgrasreinigingsmachines kwamen op uitnodiging van Fieldmanager bijeen voor een forum.

Auteur: Hein van Iersel

Fieldmanagers zijn net mensen. Ze maken altijd dezelfde fouten. Iedere keer weer. De ontwikkeling van kunstgrasonderhoud voor SBR ingestrooide voetbalvelden is volgens verschillende forumdeelnemers heel goed te vergelijken met de ontwikkeling van onderhoud voor zand ingestrooide velden. Deze velden werden aanvankelijk ook verkocht en gepositioneerd als 'onderhoudsvrij'. Totdat de werkelijkheid keihard toesloeg en na een aantal jaren zandvelden opdoken die slechts met heel veel moeite waren op te knappen. Bram van Straalen (ARCADIS): "Wij zijn velden tegengekomen met keiharde platen erin. We hebben toen geleerd hoe belangrijk dagelijks onderhoud is. Een zandveld dat elke dag goed onderhouden wordt, hoeft veel minder vaak gerevitaliseerd te

worden. Natuurlijk is zo iets mede afhankelijk van omgevingsfactoren als bomen en schaduw." ARCADIS-collega Arjan Knottnerus vult aan: "De eerste voetbalvelden waren natuurlijk niet veel meer dan verlengde hockeyvelden. Die velden kregen van de KNVB een soort voorlopige goedkeuring voor drie jaar. Het probleem was dat er voor de periode daarna niets was afgesproken." Knottnerus schetst een situatie die grotendeels nog bestaat en die in afgeleide zin in zekere mate bepalend is voor de vraag naar en het aanbod van kunstgrasonderhoud. De KNVB heeft pas recent een aankondiging gedaan voor de klassering van kunstgrasvelden. In de toekomst kan een veld gekeurd worden voor een KNVB klasse 1 of klasse 2 certificering. Het systeem is min of meer vergelijkbaar met het

certificeringssysteem van FIFA (FIFA one star en FIFA two star). Een belangrijk verschil tussen beide systemen is dat het FIFA-systeem primair gericht is op de speltechnische eisen en daardoor het gevaar in zich heeft dat de performance van een dergelijk veld heel snel zal afnemen. Veel sportveldbeheerders hebben verschillende types velden op hun complexen. Het verschil zit meestal in het instrooi materiaal (zand of rubber) of de herkomst van het veld. Volgens Peter Hambeukers (Rooden) is het zaak op zoek te gaan naar een multifunctionele machine. SMG, de machinedealer voor wie Rooden verkoopt in Nederland, heeft een machine ontwikkeld -de Sportchamp- die multifunctioneel inzetbaar is op zowel zand als rubber van diverse soorten.

Richtlijnen

Kunstgrasonderhoud voor voetbal is een nieuwe markt. Een markt waar pas sinds kort enige aandacht voor is. Die aandacht is natuurlijk welkom, zij bevestigt het belang van goed en frequent onderhoud. Maar de realiteit is dat veel gebruikers nog niet heel goed weten, waar het om draait bij onderhoud. Hans Perfors (Perfors): "Veel gebruikers vinden het mooi als we de velden mooi opkammen tijdens een demo en concluderen dan dat het een goede machine betreft, terwijl het bij de Redexim Verti-Art machines ook specifiek om dieptereiniging gaat." De ARCADIS-afvaardiging Knottnerus, Van Straalen en Peter van Hoof herkent dat beeld in de beleving van sportveldbeheerders. Over de reden dat sportveldbeheerders zo weinig kritisch zijn over het reinigen en onderhouden van hun kunstgrasvelden kunnen de forumdeelnemers filosoferen. De belangrijkste reden volgens de aanwezigen is gelegen in het feit dat er geen normen zijn waar onderhoud aan moet voldoen. Niemand schrijft voor, waaraan onderhoud moet voldoen. Noch de aannemer, noch de sportbond, noch de beheerder/opdrachtgever. Het is geen probleem de kwaliteit van een veld en de kwaliteit van het onderhoud te toetsen, maar er zijn geen normen waaraan getoetst kan worden. Volgens Harrie van Welie (Gebr. Bonenkamp) is de komst van een normenstelsel een absolute must. Michael van der Lienden (Vormec) sluit zich daarbij aan: "In een bestek natuurgras vinden wij het heel normaal dat dwingend een kooimaaiër staat voorgeschreven. Dat moet ook mogelijk zijn bij kunstgras." De vraag resteert dan wie die richtlijnen moet opstellen. Ligt die verantwoordelijkheid bij de fabrikant of aannemer van het kunstgras, bij ISA Sport of bij de KNVB? Het forum komt er niet uit, maar het is wel duidelijk dat de markt schreeuwt om duidelijkheid. Machinefabrikanten willen weten wat de markt vraagt en sportveldbeheerders willen informatie hoe zij zo goed mogelijk de sporttechnische kwaliteiten van een veld op de been kunnen houden. Iedereen is het over eens: gecertificeerd onderhoud zou een ideaalbeeld zijn, maar hoe bereiken we dat? Een andere bijkomstigheid die Hambeukers wil aankaarten, is het feit dat veel sportveldbeheerders onvoldoende op de hoogte zijn van de weersomstandigheden waaronder reinigingswerkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Volgens Hambeukers zou het een goed idee zijn een informatiedag te organiseren waarin dat thema verder wordt besproken.

Garantie

Een extra reden dat gecertificeerd onderhoud belangrijk is, ligt in de huidige praktijk dat veel opdrachtgevers een kwaliteitsgarantie vragen. Er wordt niet alleen een veld gekocht, maar ook de garantie dat het veld gedurende soms wel twaalf jaar moet voldoen aan bepaalde sporttechnische kwalificaties. In de ogen van Knottnerus is dat regelrechte onzin. Knottnerus: "Vijf jaar vooruitkijken is al moeilijk, laat staan een garantie weggeven over een periode van twaalf jaar. Sommige opdrachtgevers komen dan ook nog met de belachelijke eis dat je als aannemer wel garantie moet verstrekken, maar niet het onderhoud mag doen. Dat is uiteraard wel bespreekbaar, maar in de toekomst wellicht zeer discutabel." Hoe het ook zij, het is volgens iedereen duidelijk dat de markt voor kunstgrasonderhoud volwassen begint te worden. Van Welie: "Maar we zijn er nog lang niet en er zijn nog heel veel zaken die moeten worden uitgezocht." De discussie gaat verder met de vraag of kunstgrasonderhoud een volwassen markt mag worden genoemd. De conclusie schijnt dat de aandacht voor deze nieuwe vorm van onderhoud positief is, maar dat de sturing nog grotendeels ontbreekt.

100 types

Momenteel liggen er zo'n 300 velden in Nederland. Dat aantal groeit snel, heel snel zelfs. In 2007 zullen er waarschijnlijk 150 nieuwe velden worden aangelegd. Opdrachtgevers kunnen daarbij kiezen tussen een onwaarschijnlijk groot aantal verschillende types, als je alle variaties meetelt minimaal 100. Van Straalen: "Het is in principe niet heel moeilijk een machine te maken die een specifiek veld intensief reinigt. Toen wij voor het eigen gebruik binnen Arcadis een machine gebouwd hadden, voldeed die prima. Omdat deze altijd op hetzelfde soort veld werd ingezet. Toen dezelfde machine werd geadopteerd door Redexim werd het veel moeilijker. Het heeft toen veel tijd en moeite gekost om de machine zo in te stellen dat deze op verschillende types veld een goede reiniging liet zien." Volgens de ARCADIS-afgevaardigde zit de kunst sowieso in het diep reinigen van velden. Van Straalen: "Onze machines zijn in staat al het rubber uit de mat te zuigen en weer terug te brengen. Het rubber wordt daarbij over een zeef gevoerd, waarbij het vuil en de stof achterblijven en het SBR terug in de mat wordt gebracht." Andere machinemerken zoals Hörger en SMG hebben vergelijkbare machines in het assortiment. Hörger is natuurlijk al langer bekend

Hans Perfors:

"Veel gebruikers vinden het mooi als we de velden mooi opkammen tijdens een demo en concluderen dan dat het een goede machine betreft, terwijl het bij de Redexim Verti-Art machines ook specifiek om dieptereiniging gaat."

Michael van der Lienden:

"In een bestek natuurgras vinden wij het heel normaal dat dwingend een kooimaaiër staat voorgeschreven. Dat moet ook mogelijk zijn bij kunstgras."

Harrie van Welie:

"De komst van een normenstelsel is een absolute must."

op de Nederlandse markt. Eerst via het onlangs verdwenen Van Vuuren en sinds kort via de nieuwe importeur Vormec. Ook Europees marktleider SMG is al langer actief, maar heeft nu pas bij de nieuwe importeur Rooden de eerste substantiële verkoopsuccessen geboekt. Aantrekkelijk in het assortiment van SMG is dat het merk ook over kleinere machines beschikt voor de kleinere oppervlaktes, zoals kunstgras en kunstgras onder speeltoestellen.

Divers onderhoud

Grofweg zijn er drie soorten onderhoud te onderscheiden. Dagelijks onderhoud, borstelen en het verwijderen van oppervlakkig vuil. Daarnaast heb je periodiek onderhoud en tenslotte specialistisch onderhoud. Die laatste

Arjan Knottnerus:

"De eerste voetbalvelden waren natuurlijk niet veel meer dan verlengde hockeyvelden."

onderhoudsvorm zou volgens de aanwezigen een- of tweemaal per jaar moeten plaatsvinden. De belangrijkste succesfactor voor een veld is waarschijnlijk het dagelijkse onderhoud en de omstandigheden. Arjan Knottnerus presenteerde het forum een interessante nieuwe machine van ATC uit Noorwegen. De machine wordt ingezet voor het dagelijkse onderhoud van de veelal overdekte kunstgrasvelden. De machine reinigt door met een plexiglas lat over de mat te strijken. Daardoor springt het vuil en een deel van het invulrubber op. Het rubber valt terug via een zeef. Het vuil blijft op de zeef en wordt afgevoerd. De kunstgrasmarkt in Noorwegen is heel anders dan bij ons. In het Scandinavische

Peter Hambeukers:

"Veel sportveldbeheerders zijn onvoldoende op de hoogte van de weersomstandigheden waaronder reinigingswerkzaamheden moeten worden uitgevoerd."

land wordt bij ieder nieuw veld standaard equipment aangeschaft. In Nederland is dat in de traditie van Nederlandse zuinigheid vaak een sluitpost. Terwijl -en daar zijn alle forumleden het over eens- goed dagelijks onderhoud een absolute must is.

Deelnemers machineforum:

Arjan Knottnerus	Arcadis
Bram van Straalen	Arcadis
Peter van Hoof	Arcadis
Michael van der Lienden	Vormec
Hans Perfors	Perfors bv
Arno Verkleij	Perfors bv
Harrie van Welle	Gebr
	Bonenkamp bv
Peter Hambeukers	Rooden bv